

Siyasi partilerin sağlığa bakışı

Ömer Çakkal

Sağlıktaki gelişmelerin seçmen davranışlarına etkisi konusu dosya olarak işlenmeye karar verildiğinde partilere mikrofon uzatma işi bana verilmişti. Mart ayının başında AK Parti, CHP, MHP, BDP, HAS Parti, Saadet Partisi, Demokrat Parti, BBP, LDP ve İşçi Partisi'nin kapısını çaldım. Partilerin genel merkezlerini telefonla arayıp basın bürolarına ulaştım ve yetkili bir isimle görüşüp talebimi ilettim. Ardından da hazırladığım 4 soruyu kendilerine mail attım. Partilerimizin hemen hemen tümünde "sekreteryası bürokrasisi"ni aşmakta güçlük çektim. Derdimi oldukça düzgün cümlelerle ve iyi bir Türkçe ile anlatmama rağmen talebimin bazı partilerin basın birimlerinde ya da sekreteriyalarında eriyip gitmesi, siyasi partilerimizin halkla ilişkiler ve iletişim kanallarındaki fotoğraflarının pek de iyi olmadığını gösteriyor. Ben derdini anlatabilen bir gazeteci olarak oldukça da basit talebime yanıt alamazken bu sekreteryası bürokrasisi-

nin vatandaşı nasıl karşıladığı, vatandaşların taleplerinin akıbetini tahmin etmek pek zor değil. Ancak bütün sonucunu sekreteryası bürokrasisinin üzerine yıkıp işin içinden çıkmak mümkün değil. Haklarını yemeyeyim, bazı partilerde talebimi ilettiğimde samimiyetle ilgilenen, talebimi gerekli yerlere aktaracağını söyleyen, bir çaba içinde olacağını hissettiren sekreterler, basın birimi çalışanları da oldu. Buralarda ise genel başkan yardımcılarının ilgisizliği ya da yanıt istediğim sorularla ilgili bilgi ve birikimsizliklerinin etkili olduğunu sanıyorum. 74 milyonun tamamını ilgilendiren çok temel bir konuda, sağlık konusunda bazı partilerimizin ilgili genel başkan yardımcılarının söyleyecek sözlerinin olmaması düşündürücü bir durum. MHP, HAS Parti ve İşçi Partisi, sorularımızın ayrıntılı olarak yanıtlar bulduğu metinler gönderdiler. Saadet Partisi ve Liberal Demokrat Parti'nin yetkilileri, parti programlarına bakıp sağlık ile ilgili bölümleri alıntılıyıp gönderdiler. AK Parti, CHP, BDP, Demokrat Parti ve BBP'nin yöneticileri ve sekre-

teriyaları ise hiçbir dönüş yapma gereği duymadılar. Sorularımızla ilgili dönüş yapan partilerin görüşleri aşağıda yer alıyor. Daha aşağıda ise görüş bildirmeyen partilerin programlarında sağlıkla ilgili yer alan ifadeler yer alıyor.

Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)

Ar-Ge'den Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Osman Çakır

Milliyetçi Hareket Partisi'nin sağlık konusundaki görüşlerini ortaya koymak

MHP'li Çakır: " Sosyal Güvenlik Sistemi, 2003 yılından bu yana sürekli açık veriyor. SGK'nın 2002 sonundaki açıkları toplamı yaklaşık 8 milyar TL iken, 2010 yılı sonundaki açıkları 27,0 milyar TL'ye ulaşmıştır. MHP iktidara geldiğinde hastaneler tam gün, tam kapasite ile çalışacaktır. İlaç, aşı, serum ve tıbbi araç-gereçlerin Türkiye'de üretimi ile bu konuda yapılacak Ar-Ge faaliyetleri teşvik edilecektir."

açısından tarafımıza tevdi etmiş olduğunuz sorulara ilişkin açıklamalar aşağıda verilmektedir.

1. Sağlıkta mevcut fotoğrafı nasıl görüyorsunuz? Uygulanmakta olan son dönem politikaları nasıl değerlendiriyorsunuz?

• Sağlık sektöründe uygulanan politikaları uygun ve yeterli görmüyoruz. 2003 yılından bu yana yapılan uygulamalarda sürekli açık veren bir Sosyal Güvenlik Sistemi söz konusudur. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun 2002 sonundaki açıkları toplamı yaklaşık 8 milyar TL iken, 2010 yılı sonundaki açıkları 27,0 milyar TL'ye ulaşmıştır.

• Sosyal güvenlik harcamaları içinde sağlık harcamalarının payı 2002 yılında 7,6 milyar TL civarında iken, bu rakam 2010 yılında 32,0 milyar TL'ye ulaşmıştır. 8 yıllık süreçte sağlık harcamaları 4,2 kat artarken, sektörde yandaş yapılanmaların hızla arttığı görülmüştür.

• Muayene ve sevk zincirinde bu süreçte getirilen kontrolsüz uygulamalar ve teknik altyapının yeterince ve hızlı biçimde geliştirilememesi sebebiyle özellikle 2000-2009 döneminde bir genişlemeye yol açmış, hastanelerin, muayenelerin, muayene sıklıklarının veya sistemin başka yollarla kötü amaçlarla kullanımı sebebiyle açıklarının artması söz konusudur. İlaç ve eczane uygulamaları ile bu alanlara müdahale edilmeye çalışılması da sektörün önemli sorunları arasında görülmektedir.

• Muayene katılım paylarının yüksekliği, hastane sınıflaması kapsamında değişen fiyat uygulamaları sebebiyle bir memur veya işçinin doktora gitmesi suretiyle alacağı ayakta tedavinin bedeli ayda ortalama 200 TL'ye ulaşabilmektedir. Bu rakam, dar gelirli vatandaşlarımız üzerinde ağır bir baskı yaratmaktadır. Sistemin palyatif değil ama radikal kontrol sistemlerine ihtiyacı bulunmaktadır. Bunu yapmak yerine kolaylık tercih edilmektedir. En son döner sermaye gelirleri ile ilgili olarak yapılan düzenlemeler kamuoyu nezdinde kabul görse de bu uygulama üniversite hastanelerinden devlet hastanelerine doğru bir yığılmayı da beraberinde getirmektedir. Bu ise tedavi süreçlerinin uzamasına yol açmaktadır.

• Sonuç olarak Türk sağlık sisteminin yeniden yapılanması ihtiyacı sürmektedir.

2. Sağlık alanındaki en önemli sorunlar sizce nelerdir?

• Bu alandaki en büyük sorun SGK'nın bütçe açıklarıdır. 2010 yılında 27,0 milyar TL'ye ulaşan bu açıkların içinde sağlık harcamalarının payı önemli boyutlardadır.

• Hastane hizmetlerinin sunum kalitesinde yeterince başarılı olunamamıştır.

• Sağlık insan gücü yetersizdir. Türkiye genelinde sağlıklı bir yapıda dağılmamıştır.

• İlaç ve aşı üretimi konusunda ne yazık ki kaderimiz yurtdışından gelecek kararlara bağlıdır.

• Önleyici kamu sağlığı konusunda ciddi ihmal ve kötü kullanımlar söz konusudur.

• Özel sektöre güvenli bir yol haritası çizilemediğinden özellikle orta ölçekli işletmeler sağlık ile ilgili olarak alınan kararlardan etkilenmekte ve sıklıkla kapılarını kilit vurarak, değerli makine ve teçhizatlarını elden çıkarmaya çalışmaktadırlar.

• Vatandaş açısından da muayene ve tedavi hizmetlerini alma imkânı daralmıştır. Sağlık tüketim maliyetleri oldukça yükselmiştir.

3. Partinizin ülkemiz sağlık sistemi ve halkın sağlığının iyileştirilmesi konusunda vizyon ve misyonu nedir?

• Sağlık politikası her şeyden evvel bir milli beka sorunu olarak değerlendirilmektedir. Birey sağlığı tesis edilemediğinde toplum sağlığından söz edilemeyeceği açıktır. Dolayısıyla, her bireyin ihtiyaç duyduğu sağlık hizmetini uluslararası standartlarda ve fiyatlarda almaya, bunu almaya gücü yetmeyen birey-

lerin de devletin sosyal güvencesi altında bulunması partimiz açısından önem taşımaktadır. Sosyal güvenlik sisteminin bütün nüfusu kapsayacak şekilde genişletilmesi hedefimizdir.

• Milliyetçi Hareket Partisi, ülkemiz sağlık sistemini en verimli şekilde çalışabilir hale getirmeyi, sosyal ve fiziki altyapı ile teknolojik gelişmeleri takip ederek sağlık araç ve gereçlerini çağdaş standartlarda kullanmayı, imal etmeyi ve üçüncü pazarlara satmayı, sağlık insan gücünü yeterli bilgi ve donanıma kavuşturmayı, vatandaşlarımızda da kolaylıkla ulaşabilecekleri hayatı anlamlı ve değerli kılan bir sağlık sistemini tesis etmeyi kendisine misyon olarak kabul etmektedir.

• Bu kapsamda; başhekimlerin hastane yöneticisi olması yerine, profesyonel yöneticilik uygulamasına geçilmesi, hastanelerde muayene, laboratuvar hizmetleri ve ameliyat randevularının bilgisayar ortamında verilmesi, sağlık personelinin randevu sistemine müdahalesinin kesinlikle önlenmesi, laboratuvar hizmetleri ve yüksek maliyetli tıbbi teknoloji ve benzeri hastane imkânlarının hastaneler arasında ortak kullanımına fırsat veren bir sistemin geliştirilmesi, bu misyonu tamamlayacaktır.

4. Sağlık yönetimini devralmanız durumunda yapmayı planladığınız çalışmalarla ilgili olarak, aşağıdaki konularda planlarınızı birer ikişer cümle halinde yazabilir misiniz?

Sağlık çalışanlarının çalışma koşulları: Hastanelerde; hasta yatağı, donanım ve insan gücü kapasitesinden daha iyi yararlanılması, hasta taleplerinin zamanında karşılanması ve hizmet bekleme süresinin asgari düzeye indirilmesi için "tam gün-tam kapasite çalışma" sağlanacaktır. Bu kapsamda hizmet veren personelin özlük haklarında iyileştirme yapılacaktır. Sağlık çalışanlarının çalışma koşulları uluslararası standartlara yükseltilecektir.

Performans ölçümü sistemi: Hastaneler tam gün – tam kapasite ile çalışacaktır. Hastanelerin durumları ve sağlık insan gücü yapısı ayrı ayrı dikkate alınarak performans ölçüm sistemi oluşturulacaktır.

Aile hekimliği: Aile hekimliği uygulaması MHP tarafından desteklenen bir sistemdir. Ancak sistemin yerelde vatandaş ihtiyaçları, sağlık insan gücü ve sağlık sistemi ile bütünleştirilerek geliştirilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Sosyal Sigorta Sistemi: Vatandaşların geleceğinden emin olması ve yüksek standartlı bir hayat sürmesi için,

HAS Parti'den Kılıçarslan: "Uygulanan bazı politikalarla halkın sağlık hizmetlerine ulaşma şansı artmış ancak bunlar sağlanırken bugün ve gelecekte çok büyük maliyetleri olacak sorunların yolu da sonuna kadar açılmıştır. Türkiye sağlık ortamında fabrika benzeri zincir işletmeler ile tekel olmasının zemini oluşturulmuştur. Sağlıkta yapılan "iş" başına sağlanan "performans" üzerinden ücretlendirme kesin olarak kabul edilemez."

bütün nüfusu kapsayacak şekilde niyet-külfet esasına göre işleyen çağdaş normlarda Sosyal Sigorta Sistemi oluşturulacaktır.

- Sosyal Sigorta Sistemi; hukuki boyutu itibariyle "uygulanabilir", mali boyutu itibariyle "sürdürülebilir" ve ilgili taraflarca "kabul edilebilir" bir yapıya kavuşturulacaktır.

- Sosyal Güvenlik Sisteminin bilgi teknoloji alt yapısı güçlendirilecek, hak kaybını ve mükerrer yararlanmayı önleyen etkili, erişilebilir ve sürdürülebilir hizmet sunan bir yapı oluşturulacaktır.

- Sosyal sigorta programları, aktüeryal denge içinde etkili ve özerk bir yapıda yönetilecek, sistemin sürdürülebilirliğini sağlamak için fon yönetimi etkinleştirilecektir.

- Prim gün sayısını tamamlamakla birlikte yaş haddini doldurmadığından emekliye ayrılmayan ve zorunlu sigortalılıkları sona eren kişilerin ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin, sağlık sigortası kapsamında sağlık hizmetlerinden yararlanabilmelerine imkân sağlanacaktır.

- Hak kaybını ve mükerrer yararlanmayı önleyen hızlı, etkili ve erişilebilir hizmet sunan bir sosyal güvenlik sistemi oluşturulacaktır.

- Sigortasız çalışma ve çalıştırma önlenerek aktif sigortalı sayısı artırılacak ve bu suretle hem sistemin sürdürülebilirli-

ği sağlanacak, hem de sigortalının mağdur edilmesi önlenecektir.

- Kayıt dışı işçi istihdamına yol açan mevzuat, maliyet, denetim yetersizliği, bürokrasi gibi hususlarda alınacak tedbirlerle kayıtlılık özendirilecektir.

- Bütün sağlık kurumlarının elektronik erişiminin sağlandığı ve bireysel sağlık verilerinin yer aldığı e-sağlık bilgi sistemi oluşturulacaktır. Bu sistem kanalıyla mükerrer işlemlerin önüne geçilecek, hastaların ev ortamında izlenmesi sağlanacaktır.

Hasta hakları uygulamaları: Hasta hakları uygulamalarına saygılı olunacaktır.

Vatandaş hasta ve doktor seçme hakkına sahiptir.

Hasta uygulanmak istenen tedaviyi kabul edip etmeme hakkını kullanabilecektir.

Sağlığın finansmanı: Sağlığın finansmanı genel sağlık sigortası kapsamında prim ödenerek sağlanacaktır.

Prim ödeme gücü olmayan vatandaşlarımızın primleri devletçe ödenecektir.

İlaç politikaları: İlaç, aşı, serum ve tıbbi araç-gereçlerin Türkiye'de üretimi ile bu konuda yapılacak Ar-Ge faaliyetleri teşvik edilecektir.

- Yerli ilaç sanayinin daha geniş yelpazede üretim yapması sağlanarak ihracat potansiyeli artırılacaktır.

- İlaç takip sistemi geliştirilerek "akıllı ilaç kullanımı" sağlık personeli için bir ilke ve hastalar için davranış kalıbının oluşması sağlanacaktır.

- Gerçekçi bir ilaç fiyatlandırma sistemi geliştirilmesi, ilaç ve tıbbi malzemelerin üretim veya ithalatından hastada kullanım aşamasına kadar etkin bir kontrol mekanizması oluşturulması sağlanacaktır.

- Sağlıklı bir reçete ve fatura kontrol sistemi uygulanması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

- İlaç firmalarının; sağlık personelinin davranışını etkileyen, ilaç israfına ve ilaç fiyatlarının yükselmesine yol açan eczane ve hekimlere yönelik reklam ve tanıtım faaliyetlerinin amacını aşmasına izin verilmeyecek ve mesleki yozlaşmanın önüne geçilecektir.

Kamu sağlığı sistemi içinde özel sektörün rolü: Özel sağlık kurumları teşvik edilecek, sağlık turizminin geliş-

tirilmesi için sağlık serbest bölgeleri oluşturulacaktır.

- Sosyal Güvenlik Kurumu bütün kamu hastanelerinden ve özel hastanelerden protokolle hizmet satın alabilecektir.

- Sosyal Güvenlik Kurumu, Sağlık Bakanlığı ve özel kesim sağlık hizmeti sunucuları, hizmetin ve hizmetten yararlananın standartlarını, usul ve esaslarını müşterek olarak belirleyecektir.

- Sistemin istismarını önlemeye dönük etkin kamusal denetimin yanı sıra özdenetim mekanizmaları da geliştirilecektir.

- Sağlık hizmetlerinde, ilaç ve tıbbi malzemelerin fiyatlandırılmasında maliyet ve kalite kontrolünde Sosyal Güvenlik Kurumu'nun aktif rol üstlenmesi sağlanacaktır.

HAS Parti

Çalışma Hayatından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Zeki Kılıçarslan

1. Sağlıktaki mevcut fotoğrafı nasıl görüyorsunuz? Uygulanmakta olan son dönem politikaları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Son döneminde uygulanan ve yönetsel sorunların aşılmasını sağlayan bazı politikalarla halkın sağlık hizmetlerine ulaşma şansı artmış, enformel sektörde çalışanlara da asgari bir sağlık güvencesi sağlanmış, mevzuat zorlukları giderilmiş, yapılan yatırımlarla kamu hastanelerinde daha kaliteli oda hizmetleri sağlanmıştır. Kamunun sağladığı acil ambulans hizmetleri yaygınlaşmış ve kırsal alanı da büyük ölçüde kapsamıştır. Ama bütün bunlar sağlanırken bugün ve gelecekte çok büyük maliyetleri olacak sorunların yolu da sonuna kadar açılmıştır.

- Sağlığa ulaşım yaygınlaşmış durumda ama başvuru sayısındaki gerçek artış, sağlık hizmetinin tekrar kullanımının artması şeklindedir. Bu artışın asıl nedeni, aynı insanların aynı sorunlar için tekrar tekrar sağlık hizmetine başvurusudur.

- Sağlık hizmetinde basamak sunumunun terk edilmesi bir çeşit kaosa yol açmış, gereksiz yere ikinci ve üçüncü basamak başvurusu ve bu başvurunun neden olduğu gereksiz tetkik ve nitelikli işgücünün gereksiz kullanımı artmıştır. Bunun sonucu olarak ilaç ve tetkik sayılarında anlamsız ve sağlıksız artış (patlama) olmuş, gerçek karşılığı olmadan sağlık harcamalarında aşırı artışlar olmuştur.

- Bunun sonucu olarak aşırı iş yükü içinde sağlık çalışanları ile hastaların sanki birbirleriyle hasım kutuplanmış gibi karşı karşıya getirilmesi ve hastaların onlarca yılın öfkelerini hekimlerden/sağlık çalışanlarından çıkarmaya kalkışmasının ortamı oluşturulmuştur.

- Sağlık çalışanları her geçen gün kötüleşen, güvencesizleşen, esnekleşen çalışma ortamlarına mâhkum edilmiştir.

- Önce Sağlık Bakanlığı Eğitim Hastaneleri şimdi de Üniversite Hastaneleri eğitim ve araştırma işlevlerini tamamen geri plana iten bir "performans" sistemi içinde çalışmaya yönlendirilmiş, bu hastanelerin üçüncü basamak niteliği ve eğitici fonksiyonları geriletilmiştir.

- Performans nedeniyle sağlık kurumlarının ve sağlık çalışanının (=hekimin) hastayı "mal" gibi görerek kendi gelirini arttırmak için onu kullanmasının zemini oluşturulmuş, kamu kaynaklarının bir çeşit yağmalanması yolu tutulmuştur.

- Sermaye sahipleri için cirosu yüksek bir sağlık piyasası yaratmak uğruna bir ülkenin sağlık politikası sadece tedavi edici hizmetlere indirgenmiş, piyasada para yapmayan koruyucu sağlık hizmetlerinin geri plana itilmesinin yolu açılmıştır.

- Uluslararası sermayenin iflasları ve satın almalar ile Türkiye sağlık ortamında fabrika benzeri zincir işletmeler ile tekel olmasının zemini oluşturulmuştur.

2. Sağlık alanındaki en önemli sorunlar sizce nelerdir?

- Yukarıdaki bakış açısı ile bugün sağlık alanındaki en önemli sorun, sağlık hizmetlerinin hızla piyasalaştırılması ve özelleştirilmesidir. Bunun sonucu olarak sağlığın bir meta olarak ortaya çıkması ve piyasa ekonomisinin kendi kurallarının "sağlık sektöründe" hâkim hale gelmesidir. Bugün kamu özel fark etmeden bütün sağlık kurumu yöneticileri kârı azaltmaya çalışan "patronlar", bütün hastalar da (sadece hastalar değil hasta olma potansiyeli nedeniyle bütün insanlar) bunun aracı olarak bir "tüketici" olarak görülmeye başlanmıştır. Bu sorun, gelecekte insanları-

mızın sağlığını ve ülke ekonomisini ciddi şekilde tehdit edecek boyutlara ulaşabilir. Özel sağlık kurumlarının ön planda olduğu ABD'de kişi başına düşen sağlık harcamasının 7 bin Amerikan Dolarını geçtiğini ve yapılan hesaplara göre böyle sürerse 2025 yılında nerdeyse ailelerin tüm gelirlerini tüketme potansiyeli taşıdığını düşünürsek bunun önemi anlaşılabilir. Öte yandan bu harcamalar da gerçekte halk sağlığına ciddi bir kazanç getirmemektedir. Aynı sağlık verilerini bin 500 dolar veya çok daha az harcamaya ile sağlayan ülkeler de vardır.

- Koruyucu sağlık hizmetleri ciddi bir stratejik plan dahilinde ele alınmamıştır.

- Acil sağlık hizmetleri hız ve kalite açısından yeterli değildir.

- Sağlıklı kalmanın temelini oluşturan sosyal faktörler sağlık gündeminin dışına itilmiştir.

3. Partinizin ülkemiz sağlık sistemi ve halkın sağlığının iyileştirilmesi konusunda vizyon ve misyonu nedir?

- Bugün biliyoruz ki insanların sağlığını tehdit eden etkenlerin büyük çoğunluğu "modern" yaşam tarzımızdan kaynaklanmakta olan kronik hastalıklardır. Koruyucu sağlık hizmetleri çok ciddi bir stratejik plan içinde ele alınmalı ve bu hastalıkların ve verdikleri zararın azaltılması öncelikle hedef olarak belirlenmelidir.

- Bunun için kötü beslenmek alışkanlıkları ile mücadele edilecek, halk sağlığının önceleyen

gıda/yiyecek politikası geliştirilecektir.

- Başta sigara olmak üzere sağlığı bozucu alışkanlıklar ile mücadele artarak sürdürülecektir.

- Halkın spor ve hareket etme kültürünün geliştirilmesi hedeflenecektir.

- En önemli olan şey, birinci basamak sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesidir. Sürekli eğitilen, saygın hale getirilen ve yönlendirilen çalışanları ile birinci basamak hizmetlerinin kalitesi ve kapsamı geliştirilerek sağlık hizmetleri çok daha etkin, hızlı ve ucuz olarak sağlanabilir.

- Akılcı şekilde basamaklandırılmış sağlık hizmetleri organizasyonu ile hastaneler üzerindeki iş yükü azaltılıp her kademede kaliteli ve global olarak daha ucuz ve etkin bir sağlık hizmeti üretimi mümkündür.

- Acil hizmetlerin ülke çapında hızlı ve

kaliteli olarak elde edilebilmesi için, bölgesel bazda entegre bir organizasyon yapısına kavuşturulması gereklidir. Kazalara hızlı ve kaliteli müdahale, birçok yaşamı koruyacak ve sakatlığı önleyecektir.

- Tıp eğitimi kalitesinden asla taviz verilmeyecek, alt yapısı olmayan tıp fakülteleri açılmayacaktır.

4. Sağlık yönetiminizi devralmanız durumunda yapmayı planladığınız çalışmalarla ilgili olarak, aşağıdaki konularda planlarınızı birer-ikişer cümleler halinde yazabilir misiniz?

Sağlık çalışanlarının çalışma koşulları: Sağlık çalışanlarının grev hakkı olan sendikali bir çalışma yaşamına sahip olması gerekiyor. Çalışanların görev yaptıkları kurumlarda yönetime katılma hakkı bulunacak. Sağlık kurumlarında taşeron şirketler aracılığı ile işçi çalıştırılmasına son verilecek.

Performans ölçümü sistemi: Sağlıkta yapılan "iş" başına sağlanan "performans" üzerinden ücretlendirme kesin olarak kabul edilemez. Çalışanların teşviki amacıyla yapılacak performans ölçümleri birinci basamakta korucu sağlık hizmetlerinin başarısı ile ikinci basamakta ise hasta bakımının sonuçlarını ve kalitesini esas alarak yapılandırılmalıdır. Sağlık çalışanları asil kazançlarını maaş olarak almalı, performansla dayanan ödemeler ise ancak belli bir oranda ödüllendirme anlamında olmalıdır.

Aile hekimliği: Birinci basamakta sağlık hizmetleri bir çeşit özelleştirilme olayı olan şimdiki şekilde değil, kamu görevlisi olan, diğer sağlık çalışanları ile bir ekip oluşturan ve koruyucu hekimlik hizmetleri ön planda olan "aile hekimliği" aracılığı ile olmalıdır.

Sosyal sigorta sistemi: Türkiye gibi işsizliğin yüksek olduğu, gelir dağılımının çok bozuk olduğu, kayıt dışı ekonominin yaygın olduğu bir ülkede, sağlık, sigorta üzerinden değil genel vergi gelirlerinden finansla edilmeli ve yurttaş hakkı olarak ele alınmalıdır.

Hasta hakları uygulamaları: Hasta hakları uygulama alanı geliştirilmelidir. Öte yandan gereken diğer bir şey ise temel sağlık bilgisinin yaygın eğitim kurumlarında ciddi şekilde halka ulaştırılmasıdır.

Sağlığın finansmanı: İdeal olan, sağlığın bütün yurttaşlar için kimlik kartları ile ulaşabilecekleri ve vergiler üzerinden genel bütçeden finansmanı olan bir kamu hizmeti haline getirilmesidir.

İlaç politikaları: İlaç üretimi stratejik bir değerdedir. Türkiye'de yerli ilaç üre-

timi ve geliştirilmesi için ciddi kamu desteği oluşturulmalıdır. Gereksiz ilaç tüketiminin önüne geçilmesi için her yönlü bilimsel ve idari önlemler geliştirilmelidir.

Kamu sağlığı sistemi içinde özel sektörün rolü: Sağlık esas olarak bir kamu işi olarak ele alınmalıdır ve ülke gereksinimleri ölçüsünde gereken kamusal yatırım yapılmalıdır. Sağlıkta kamu kaynakları ile özeline teşvik edilmesinin hiçbir anlamı yoktur. Özel sektör ağırlıklı sağlık yapısının verimsizliği için ABD örneği yeterlidir. Bunun dışında özel ayrıcalık tanınmadan özel sektör de, tek hekimin çalıştığı sağlık kurumları da sistem içinde kendi yerlerine alabilmelidir.

Saadet Partisi (SP)

Tanıttımdan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Atik Ağa

Partimiz sağlık alanındaki çalışmalara özel önem vermektedir. Çünkü bir insanın en temel ihtiyaçlarından birinin sağlıklı bir yaşam olduğuna inanmaktadır. Saadet Partisi'nin parti programında yer alan sağlık başlığı altındaki değerlendirmeleri aşağıda sunuyorum.

Ülkemizde birçok alanda olduğu gibi sağlıkta da büyük sorunlar mevcuttur. Sağlık hizmetlerinden herkes yeteri kadar istifade edememektedir. Partimiz, sağlık hizmetlerinden herkesin eşit olarak yararlanmaları için gerekli düzenlemeleri yapacaktır.

• Genel Sağlık Sigortası uygulamasına geçilecek, özel sağlık sigortalarından sigorta hizmeti satın alınacak, sağlık sigortası olmayan tek kişi bırakılmayacaktır. Sağlık sigortası primini ödeme gücü olmayanların primleri "Sosyal Güvenlik Yüksek Kurulu" tarafından karşılanacaktır.

• Sağlık sigortası bilgileri tek merkezde toplanarak mükerrer sigorta uygulaması önlenecektir.

• Vatandaşların hayatı ve sağlığı devletin teminatı altındadır. Sağlık hizmetleri, sağlık bakanlığı, yerel yönetimler, vakıf-

lar ve özel sektör tarafından verilecek; özel sektör ve vakıflar, sağlık yatırımları yapmaları için teşvik edilecektir. Özel sektörün ve vakıfların hizmet götürmediği yerlerde kamu ve yerel yönetimlerin hizmet vermesi sağlanacaktır.

• Tüm yurttan aile hekimliği sistemine geçilecek; oluşturulan kademelere uyulmak koşuluyla, herkes hastane ve hekim seçme hakkına sahip olacaktır.

• Sağlık Bakanlığı, personel, yönetim, organizasyon ve hizmet sunumu bakımından politikalar geliştirme, plânlamalar yapma, standart koyma ve denetleme görevi yapacaktır. Bakanlık özel sektör, vakıf ve yerel yönetimlerce yeterince sağlık hizmeti verilemeyen yerlere sağlık hizmeti götürmekle yükümlü olacaktır.

• Koruyucu sağlık hizmetlerine büyük önem verilecek ve bu hizmetler bakanlık ve yerel yönetimlerce yerine getirilecektir.

Herkese doğumdan ölüme sağlık sigortası

• Saadet iktidarında doğumundan ölüme kadar sağlık teminatı verilecek. Her vatandaşımız, doğumundan ölüme kadar sigortalı olacak.

• Nüfus cüzdanları sağlık sigortası yerine geçecek. Her ferdine hayat hakkı ve yaşama hakkı vardır. Devletin görevi de vatandaşın sağlığını korumaktır.

Engelliler

• Saadet Partisi olarak en önemli özelliklerimizden birisi, engelli vatandaşlarımıza yapılacak olan hizmetleri göstermelik ve yapıyor gözükme için değil, insani ve manevî değerleri önde tutmamız, dolayısıyla özümseyerek yapmamızdır.

• Bu hususta, bütün Türkiye sathındaki yaygın organizasyonlarla, yine her sahaya içine alan plân ve programlarla, bu güne kadar ihmal edilmiş olan hizmetlerin süratle yerine getirilmesine özel önem verilecektir.

• Engellilerin, toplumun önemli ve saygıdeğer bir bölümünü teşkil ettikleri göz önünde bulundurularak çalışacakları iş sahalarının hazırlanması, insanca yaşama şartlarına kavuşturulmaları, her türlü tesis ve alt yapıda kendileri için gereken yatırımların yapılması için özel bir çaba sarf edilecektir. Ayrıca, engellilerin ihtiyaç duydukları her türlü alet ve gerecin, külfetsiz bir şekilde karşılanması için kolaylık sağlanacak; bunları üreten ve ihraç eden tesislerin kurulması ve gelişmesi teşvik edilecektir.

İşçi Partisi'nden Esinoğlu:

"İktidara gelmemiz durumunda aile hekimliği uygulamasına hemen son verilecektir. Uzun vadede temel sağlık hizmetleri devlet tarafından herkese ücretsiz verilecektir. Sağlıkta özelleştirme tersine çevrilerek bütün kamu sağlık tesisleri SGK'ya devredilecektir. Malpraktis yasası kaldırılacaktır. Kâr hırsı ile çalışan hastanelerin, hekimleri gereksiz girişim ve tedaviler için zorlaması önlenecektir."

İşçi Partisi

Genel Başkan Yardımcısı Bülent Esinoğlu

1-2. Sağlıkta mevcut fotoğrafı nasıl görüyorsunuz? Uygulanmakta olan son dönem politikaları nasıl değerlendiriyorsunuz? Sağlık alanındaki en önemli sorunlar sizce nelerdir?

AKP hükümetinin Dünya Bankası direktifleri ve finansmanı ile yürüttüğü Sağlıkta Dönüşüm uygulamasının ilk ve en önemli sonucu sağlık harcamalarının büyük bir hızla artması olmuştur. Topluma öncelikle sağlık alanında olumlu bir ilerleme gibi sunulan bu durum aslen pek çok olumsuzluğu içinde barındırmaktadır. Sağlıkta niteliğin yerini niceliğin alması ve giderek artan sağlık harcamaları, toplumun sağlığını korumayı göz ardı ederken, insanların hastalanmasını kazanç fırsatı olarak görmektedir. Sağlık, toplumsal bağlamından arındırılarak alınıp satılan, üzerinden kâr edilen bir mal haline dönüş-

türülmüştür. Her derde deva olarak sunulan "piyasa" sağlıkta da öne çıkarılmaktadır. Ancak bu piyasalaşma, hizmet kalitesinde artma olarak sunulsa da esasen ticarileşme ile sürmekte, dahası tekelleşmeyi beslemektedir. Buna paralel olarak ülkemiz ilaç endüstrisi el değiştiriyor. İlaç üretiminde araştırma-geliştirmeden uzaklaşıp hazır almaya ve satmaya yönelik tekelleşme ve dışa bağımlılık döngüsü artırıyor.

3. Partinizin ülkemiz sağlık sistemi ve halkın sağlığının iyileştirilmesi konusunda vizyon ve misyonu nedir?

Cumhuriyetin, "Vatandaşların tahsili, terbiyesi, sıhhati fertlere veya şirketlere bırakılmaz!" ilkesi sağlık alanında temel yaklaşımımızdır. Bize göre sağlıklı yaşam; bireylerin iş ve çalışma koşulları, beslenme, barınma, kişisel bakıma yönelik eğitim ve kültür, temiz ve sağlıklı su ve gıda kaynaklarına ulaşım koşullarının sağlanması gerçekleştirilmeden sağlanamaz. Kaliteli tıbbi olanaklara eşit ve kamu tarafından finansmanı sağlanan ulaşım, yukarıda sayılan değişkenler ile bir anlam kazanır. Aksi durumda sağlığı bir kâr alanı olarak gören ve kaynakları piyasaya ve uluslararası kartellere peşkeş çeken bir kısır döngü ile karşılaşmak kaçınılmazdır.

4. Sağlık yönetiminizi devralmanız durumunda yapmayı planladığınız çalışmalarla ilgili olarak, aşağıdaki konularda planlarınızı birer-ikişer cümleler halinde yazabilir misiniz?

- Bugün ülkemizde uluslararası tıp kartelinin anlayış ve çıkarlarına uygun bir tıp eğitimi verilmektedir. Verilen bu eğitimle ancak kartelin ürünlerini daha iyi ve daha çok pazarlayacak hekim pazarlamacılar yetiştirilmektedir. Bu nedenle tıp eğitiminde ülke şartlarına uygun ve gerçek sağlık sorunlarının tedavisine yönelen, hasta sayısını artırmaktan çok toplumu daha da sağlıklı yapmayı hedefleyen bir eğitim modeline geçilecektir.
- Birinci basamak sağlık hizmetlerinde aile hekimliği uygulamasına hemen son verilecektir.
- Uzun vadede temel sağlık hizmetleri devlet tarafından herkese ücretsiz verilecektir.
- Sağlıkta özelleştirme tersine çevrilecek bütün kamu sağlık tesisleri SGK'ya devredilecektir.
- Özel sağlık kuruluşları, özel sağlık sigortası yaptıran kişilere veya bazı tıbbi girişimleri özel olarak yaptırmak isteyen kişilere sağlık hizmeti verecektir.
- Hekimlere yeterli bir maaş, emeklilik

sosyal haklar verilecektir. Hekimlerin hastane kazancını artırmaları için getirilen "performans uygulaması" kaldırılacaktır. Tam gün çalışma, sağlıkta kamulaştırma sonrasında uygulanacak kamucu bir sağlık sistemi ile desteklenecektir.

- Malpraktis yasası kaldırılacaktır. Kâr hırsı ile çalışan hastanelerin, hekimleri gereksiz girişim ve tedaviler için zorlaması önlenecektir.

- Sağlık alanında kullanılacak ve gerekli olan "temel ilaç ve tıbbi malzeme listesi" hazırlanacaktır. Türkiye uluslararası ilaç kartellerinin pahalı ve patent korumalı ilaç ve tıbbi malzemelerini onların belirlediği yüksek ücretlerden almak ve tüketmek zorunda bırakılmıştır. Bu nedenle imzalanmış olan patent anlaşması iptal edilecek ve ülke içinde üretilmeyen tıbbi malzeme ve ilaçlar uluslararası piyasadan uygun fiyatlarla sağlanacaktır.

Liberal Demokrat Parti (LDP)

Basın İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı İsmail Arslan:

Öncelikle partimizin politika belirlemedeki uygulayacağı yöntemi belirtmek istiyorum. Liberal Demokrat Parti, herhangi bir konuda politika belirlemeden önce, konunun ilgili tüm taraflarından uzmanların görüşünü alacak ve ancak ondan sonra konu hakkındaki uygulanabilir politikasını belirleyecektir. Bu nedenle Liberal Demokrat Parti'nin önerdiği ya da uygulamaya koyduğu tüm politikalar, iyileşme yönünde daima gelişmeye açıktır. Partimizin felsefesinin kaynağı, bireyin ancak özgür düşüncesiyle gelişebileceği yaratıcı yetisidir. Liberal Demokrat Parti'nin sürekli güncellenmesi gereken programında "sağlık" başlığı altındaki kısım aşağıda tırnak içine alınmıştır.

"III.3. Sağlık

III.3.1. *Sağlıklı bireylerin, sağlıklı ve mutlu bir toplum oluşturacağına olan inançla, sağlık hizmetlerinin en etkin biçimde yerine getirilmesi için gerekli tüm düzenlemelerin yapılması, Liberal Demokrat Parti'nin başlıca hedeflerinden biridir.*

III.3.2. *Bu anlayışla, tüm vatandaşları-*

mızın katılabileceği özel sağlık sigortalarının oluşumuna imkân veren yasal düzenlemeler yapılacaktır. Sigorta sektörü finansman kapsamında mütalâa edilerek, vergiden muaf tutulacaktır.

III.3.3. *Tüm devlet ve sigorta hastaneleri vakıflara ve özel kuruluşlara devredilecek; hastane hizmetlerinin profesyonel biçimde yerine getirilmesi bu suretle sağlanacaktır.*

III.3.4. *Devlet sadece fakir ve aciz olduğunu beyan eden vatandaşların özel sağlık sigortası primlerinin yarısını ödemek suretiyle, destek sağlayacaktır. Yalan beyanda bulunan kişiler ağır bir şekilde cezalandırılacaktır."*

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere sağlık konusunda da diğer tüm konularda olduğu gibi mevcut durumdan çok farklı olan önerilerimiz var. Bu nedenle sorularınızı tek tek değerlendirmemiz bence anlamlı değildir ve yazılabilecek her şey konuya çözüm getirmeyecek, söz kalabalığından öteye geçemeyecektir. "Kimseye bir haksızlık yapılmamalıdır; hastaya da, sağlık çalışanına da, kurumlara da, diğer tüm canlılara da"

Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)

AK Parti'nin kurumsal internet sitesi olan <http://www.akparti.org.tr> adresinde ana sayfada Parti Programı adında bir link yer alıyor. Partinin sağlık konusundaki görüşleri, burada **Sağlık** başlığı altında kendisine yer buluyor. Aşağıdaki ifadeleri o bölümden alıntılıyorum:

- *Sosyal Güvenlik şemsiyesi tüm halkı kapsayacak şekilde düzenlenecektir.*
- *Devlet herkesin temel sağlık hizmetlerini, gerekirse özel sektörle işbirliği yaparak yerine getirmek zorundadır.*
- *Koruyucu hekimliğin yaygınlaşması teşvik edilecek, halk ve çevre sağlığı ile ilgili gerekli tedbirler alınacaktır.*
- *Trafik kazaları, iş kazaları, ihmallere nedeni ile meydana gelen özürsüzlüğün engellenmesi için eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır.*
- *Aile hekimliği sistemi uygulamaya konulacaktır. Bu muayenehanelerin kurulması için devlet ucuz krediler verecek-*

CHP Parti Programından:
 “Tüm vatandaşlarımız sigorta kapsamındaki ilaçlarını istedikleri eczaneden alabileceklerdir. Her köye bir sağlık evi açılması hedef alınacaktır. Özel sağlık yatırımları, özellikle uluslararası sağlık turizmüne yönelik alanlarda teşvik edilecektir.”

tir. Böylece birinci basamak sağlık hizmetleri güvenli ve kaliteli olarak halka sunulacaktır.

- Sevk zinciri sağlıklı hale getirilecek, ihtisas hastanelerindeki anlamsız yığılmalar önlenecektir.

- Sağlık sektörü Sağlık Bakanlığı tarafından tek merkezden koordine edilecek, çok başlılık ve düzensizlik önlenecektir. Bakanlık sadece organizasyon, koordinasyon, yol gösterici, denetleyici, takip edici, politika üretici bir rol üstlenecektir.

- Yerel yönetimler kendi sınırlar ve sorumluluklarında bulunan alanların sağlık profillerini de dikkate alarak kısa, orta ve uzun vadeli yatırım programlarını belirleyecektir. Bu çalışmaların koordinasyonu Sağlık Bakanlığı'nca yerine getirilecektir.

- Uygulamada kolaylık arz etmesi ve verdikleri hizmetin daha ekonomik olması nedeniyle ihtisas hastaneleri kurulacaktır.

- Hasta haklarını koruyan hukuki düzenlemeler yapılacaktır, “Hasta Hakları Tüzüğü” dünya standartlarına göre yeniden ele alınacaktır. Vatandaşlar, sağlık birimlerinin kontrolünde görev üstlenecektir.

- Sağlık sektöründe, bilgi işlem merkezli tek kontrol sistemine geçiş sağlanacaktır. Bu sayede sağlıkta maliyetler düşecek, verimlilik ve kalite artacaktır. Her vatandaşa verilecek bir sağlık numarası ile sağlık sorunları hızlı ve güvenilir şekilde tüm birimlerden takip ve koordine edilebilecek ve ayrıca her vatandaşın bağlı bulunduğu sağlık merkezinde bir dosyası bulunacak, nerede tedavi olursa olsun bütün bilgiler bu dosyada toplanacaktır.

- Küçük yerleşim birimlerinde doktoru, sağlık personeli ve tıbbi donanımı bulunmayan birçok hastane binası inşa edilmiştir. Popülist politikalarla her geçen gün yenileri talep edilen bu yatırımlar yerine, merkezlerde daha iyi donatılmış hastaneler yapmak, bunları “Merkezi Tıp Birimleri” haline getirmek, hem akılcı hem ekonomiktir.

- Tıbbi alandaki bilimsel araştırmalar için özel destek fonları oluşturulacaktır.

- Medyadaki sağlık haberleri kontrol edilecek ve sağlık ile ilgili yayınlar desteklenecektir.

- Yurt dışında çalışan sağlık personelinin Türkiye'ye dönerek hizmet etmelerini sağlamak amacıyla cezbedici tedbirler alınacak, her alanda olduğu gibi bu alanda da beyin göçünün tersine işleminin imkânları araştırılacaktır.

- Tabip Odaları ve Diş Hekimleri Odaları güçlendirilecek, sağlık alanında hizmet verecek yeni sivil örgütlerin kurulması desteklenecektir.

- İlaç ve tıbbi ekipman sanayii desteklenecek, sağlık yatırımlarına yapılan teşvikler yeniden düzenlenecektir.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)

CHP'nin kurumsal internet sitesi olan <http://www.chp.org.tr> adresinde ana sayfada Parti Programı adında bir link yer alıyor. Partinin sağlık konusundaki görüşleri, 315 sayfalık parti programında **Genel Sağlık Reformu** ve **Çağdaş Sağlık Hizmetleri** başlıkları altında 11 sayfada kendisine yer buluyor. Aşağıdaki ifadeler o bölümden...

- Ulusal Sağlık Sigortası kurulacak, tüm yurttaşlar bu sigorta kapsamına alınacaktır. Mali gücü olmayanların sigorta primleri devlet tarafından karşılanacaktır. Bu sistem kademeli olarak tüm ülkede yaygınlaştırılacaktır.

- Şehit aileleri ve gazilerimiz ile birinci

derece yakınlarının sosyal güvenlik sigorta primleri yaşam boyu devlet tarafından ödenecek, ücretsiz sağlık hizmetinden yararlanmaları sağlanacaktır.

- Tüm vatandaşlarımız sigorta kapsamındaki ilaçlarını istedikleri eczaneden alabileceklerdir.

- Mali gücü olmayan yurttaşlardan katkı payı adı altında ek bir ücret alınmayacaktır.

- Sağlık personeli eksikliği giderilecek, sağlık ocağı, sağlık evi, ana çocuk sağlığı merkezleri ve verem savaş dispanserleri gibi koruyucu sağlık hizmeti veren tüm sağlık kuruluşları, hizmet vereceği nüfus bazında oluşturulacak toplum hekimliği merkezlerinde bütünleştirilerek sayılarının artırılması ve yeterli düzeye çıkarılması sağlanacaktır. İlke olarak, her köye bir sağlık evi açılması hedef alınacaktır.

- Aile Hekimliği sistemine, Toplum Hekimliğinin tüm eksiklikleri giderildikten sonra geçilecektir.

- İkinci kademe sağlık hizmetleri bölge ve merkez hastaneleri ile üçüncü kademe sağlık hizmetleri ise eğitim ve üniversite hastaneleri kanalıyla sağlanacaktır.

- Özel sağlık yatırımları belirli tıbbi dallarda özendirilecek. Özel sağlık yatırımları, özellikle uluslararası sağlık turizmüne yönelik alanlarda teşvik edilecektir.

- Ana, bebek, çocuk ölüm oranları Avrupa ülkeleri düzeyine çekilecek.

- Yoksul aileler için hamile, lohusa, bebek ve çocuklara gıda yardımı ve ücretsiz ilaç temin edilecektir.

Barış ve Demokrasi Partisi (BDP)

BDP'nin kurumsal internet sitesi olan <http://www.bdp.org.tr> adresinde Hakkımızda linki altında Parti Programı yer alıyor. Programda **Sağlık** başlığı altında şu ifadeler yer alıyor:

- Bireylerin sağlığının ve sağlık hakkının korunması için gereken önlemlerin

alınması devletin asli yükümlülüğüdür. Sağlık hizmetlerini devlet, ticari bir faaliyet olarak göremez, bu sebeple sistemin sağlık hizmetleri üzerindeki sömürücü anlayışını partimiz reddetmektedir. BDP, sağlıklı olmanın bir hak olduğu tespitinde bulunan anlayışı benimser.

- Bir temel sorun da hekim ile hasta ilişkisindedir. Şikâyet ve tedavide ortak iletişim dilinin bölgenin anadilinde olabilmesi için özen gösterilecektir.

- Tüm vatandaşları kapsayan, donanımlı ve ücretsiz bir sağlık hizmetinin sunumu şarttır.

- Koruyucu sağlık ve hekimlik hizmetleri geliştirilecek. Bireysel sağlık hizmeti verilmesi kadar bireylerin daha sağlıklı yaşama bilgilerinin de artırılması gerekmektedir. On iki yıllık temel eğitimde sağlık dersleri yeniden düzenlenecektir.

- Sağlık ocakları yaygınlaştırılacak ve tüm mahallelerde, donanımlı olarak hizmet vermeleri sağlanacaktır.

- İlaç, sağlık teknolojisi ve teçhizatının üretim, kullanım ve pazarlama süreçleri sıkı denetim altına alınacak, üretime dönük yatırımlar yapılacak ve araştırma geliştirme için yeterli kaynak ayrılacaktır.

- Sağlık emekçilerinin özlük hakları ve diğer sosyal güvenlik hakları korunacaktır. Sağlık hizmetinde faaliyette bulunan meslek odalarına ve diğer sivil toplum örgütlerine destek verilecektir.

- İşyerlerinde meslek hastalıkları ve iş kazalarına karşı önleyici tedbirler alınması sağlanacaktır. Özellikle risk teşkil eden üretim ve hizmet alanlarında denetim mekanizmaları oluşturulacak, işyeri sağlık ve güvenlik birimlerine işlerlik kazandırılacaktır.

Demokrat Parti

Demokrat Parti'nin kurumsal internet sitesi olan <http://www.dyp.org.tr> adre-

sinde ana sayfada Parti Programı adında bir link yer alıyor. DP'nin sağlık konusundaki görüşleri, parti programının Sosyal Politikalarımız başlıklı 6. Bölümünde, **Kadınların Sağlık ve Üreme Sağlığı Hakkı** başlığı altında kendisine yer buluyor.

- Demokrat Parti için, Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımı çerçevesinde, sağlık "sadece hastalık ve sakatlığın olmaması değil; fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir". Demokrat Parti'nin sağlık hakkı konusundaki görüşü, kadınların ve erkeklerin sağlık hizmetlerinden eşit yararlanmasının ötesinde, kadın sağlığını etkileyen toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığın ve sosyo-ekonomik koşulların da göz önüne alınmasını içerir.

- Demokrat Parti, kadınların sağlık hizmetleri ve destekleyici hizmetlere erişimini artıracaktır. Hamile ve loğusa kadınların işten atılmaya karşı korunmalarını sadece 30 ve üstü işçi çalıştıran işyerlerinde değil, tüm işyerlerinde güvence altına alacaktır. Hamile ve lohusa kadınlara karşı işverenin haksız fesih uygulaması durumlarında verilen cezaların caydırıcılığını artıracaktır.

- Tüm yeni doğan bebeklerin yaşama sağlıklı başlamasını, sunulacak olan hizmetler aracılığıyla güvence altına alacaktır.

Büyük Birlik Partisi (BBP)

BBP'nin kurumsal internet sitesi olan <http://www.bbp.org.tr> adresinde ana sayfada Parti Programı adında bir link yer alıyor. Partinin sağlık konusundaki görüşleri, **Sağlık** başlığı altında kendisine yer buluyor.

- İnsanın sağlıklı bir yapıya sahip olması için, eğitim – beslenme – koruyucu hekimlik – hastane zinciri iyi bir şekilde koordine edilecek ve tam uygulanması sağlanacaktır. Halkın ruh ve beden sağlığını korumanın çok önemli bir görev olduğunu öngörüyor ve sağlık problemini ön plana çıkarmanın gereğine inanıyoruz. Türkiye'de, sağlık probleminin, organizasyon bozuklu-

ğundan kaynaklandığına, bugünkü mevcut imkânlar ve kadrolarla bile daha fazla hizmet verilebileceğine inanıyoruz.

- Sağlık hizmetinin illerde mahalli yönetimlerce, tek elden yürütülmesini savunuyoruz. Sürekli hizmetin verilebilmesi için, malzeme, yardımcı personel ve hekim unsurlarının ahenginin sağlanması, sağlık hizmetinin zorluklarından dolayı bu personelin hayat şartlarını, hizmeti aksatmayacak düzeye çıkarmayı amaçlıyoruz. İllerde sağlık kuruluşlarının kontrolünde ve desteklenmesinde sivil toplum organizasyonları devreye sokulacaktır. Bölgelerarası hekim ve yardımcı personel ile teknik imkânların dengesizliği giderilecektir. Bölge ihtisas ve araştırma hastaneleri büyük şehirlerde yığılmayı önleyecek tarzda yaygınlaştırılacaktır.

- Sağlık konusu aynı zamanda bir hayır işi olması nedeniyle vakıflar devreye sokulacaktır. Sağlık konusunun istismar edilmesini önlemek için takip organizasyonları geliştirilip, etkin hale getirilecektir. Böylece sağlık kuruluşlarımız ve hastanelerimiz ıstırap yerleri olmaktan çıkarılıp, şefkatle şifa dağıtan yerler haline getirilecektir. Sağlığın ticaret aracı olmadığı gibi, siyaset konusu olmaması gerektiğinin savunucusu olacağız. Sağlık politikasında eğitici tedavi hizmetlerinin yanı sıra koruyucu sağlık hizmetlerine de öncelik kazandırarak tedavi sağlık hizmetlerine ağırlık verilecektir.

- Getireceğimiz Genel Sağlık Sigortası Sistemi ile; vatandaşlarımızın hekim seçme hürriyetinin olduğu ve hasta ile hekim arasında para alışverişinin bulunmadığı, hastaların bölgesine göre sosyal adalet içinde dağılımının sağlandığı Doğrudan Tedavi Sistemi'nin savunucusu olacağız. Tedavi için, fakir il mühaberi peşinde koşan vatandaşın onurunu koruyacağız. Nüfusumuzun yarısı sosyal güvenlik kapsamı dışındadır.

- Bu kesimin de güvenlik kapsamına alınarak, sağlık primlerini kendilerinin ödeyeceği, ödeyemeyecek gelir düzeyinde bulunanların primlerinin devlet tarafından ödeneceği bir sistem olan Genel Sağlık Sigortası, ülke şartlarında yürürlüğe konulacaktır.

- Böylece, milletimiz ödediği prime karşılık, hizmete sahip çıkacak ve Sivil İnisiyatif Programı doğrultusunda denetleme şuurunu kazanacaktır. Özellikle, resmi kurumlarda meydana gelen ve vurgun düzeyine ulaşan ilaç israfının önlenmesi için gerekli tedbirler alınacaktır.